

[Strona Główna](#) > ... > [Wszczęcie Postępowania Sądowego](#) > [Systemy Prawne – Unijny I Krajowy](#) > [Krajowe Sądy Szczególne](#) > Austria

Krajowe sądy szczególne

Autor treści:

Austria

Austria

W tej sekcji przedstawiono informacje dotyczące sądów szczególnych rozpoznających sprawy cywilne i karne w Austrii.

Sądy szczególne

Co do zasady każdy sąd powszechny zajmuje się wszystkimi sprawami na gruncie prawa cywilnego i karnego przypisanymi do jego szczebla organizacji [sąd rejonowy (*Bezirksgericht*) lub sąd pierwszej lub drugiej instancji].

W największych austriackich miastach funkcjonują również sądy szczególne:

- pięć w stolicy, mianowicie Krajowy Sąd Karny w Wiedniu (*Landesgericht für Strafsachen Wien*), Krajowy Sąd Cywilny w Wiedniu (*Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien*), Krajowy Sąd Pracy i Spraw Społecznych w Wiedniu (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*), Sąd Gospodarczy w Wiedniu (*Handelsgericht Wien*) oraz Sąd Rejonowy ds. Gospodarczych w Wiedniu (*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*) oraz
- dwa w Grazu: Krajowy Sąd Karny w Grazu (*Landesgericht für Strafsachen Graz*) oraz Krajowy Sąd Cywilny w Grazu (*Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz*).

Sprawy z zakresu prawa pracy dotyczą głównie sporów cywilnych w obszarze stosunków pracy, o których mowa w § 50 ustawy o sądach pracy i spraw społecznych (*Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz, ASGG*). W sprawach tych stosuje się odrębne postępowanie, które jest zbliżone do postępowania cywilnego, ale uzupełnione o dodatkowe przepisy szczególne.

W pierwszej instancji sprawy z zakresu prawa pracy wnoszą się do sądów krajowych (*Landesgerichte*) lub, w Wiedniu, do Sądu Pracy i Spraw Społecznych (*Arbeits- und Sozialgericht*); w drugiej instancji – do wyższych sądów krajowych (*Oberlandsgerichte*), a w ostatniej, trzeciej instancji – do Sądu Najwyższego (*Oberster Gerichtshof*). Wyroki wydaje wydział (*Senat*) właściwego sądu, w którego składzie zasiada co najmniej jeden sędzia zawodowy (*Berufsrichter(in)*) oraz dwóch ławników (*Laienrichter(innen)*) – jeden wskazany przez organizację pracodawców, a drugi przez organizację pracowników.

Postępowanie odwoławcze w sprawach z zakresu prawa pracy zbliżone jest do postępowania odwoławczego w sprawach cywilnych, jednakże w jego ramach przewidziano mniej ograniczeń dotyczących środków odwoławczych. Na przykład dopuszczalne jest wniesienie skargi rewizyjnej (*Revision*) do Sądu Najwyższego bez względu na wartość przedmiotu sporu, pod warunkiem że zagadnienie prawne, którego dotyczy skarga, ma duże znaczenie.

Sprawy gospodarcze dotyczą głównie spraw cywilnych, w których stroną jest przedsiębiorca, zgodnie z definicją zawartą w § 51 ustawy o właściwości sądów (*Jurisdiktionsnorm*). Są one rozpoznawane w toku zwykłego postępowania cywilnego, uzupełnionego o niewielką liczbę przepisów szczególnych. Jeżeli sprawę gospodarczą rozpoznaje wydział sądu pierwszej lub drugiej instancji, w składzie orzekającym zasiada również ławnik reprezentujący przedsiębiorców. (Nie dotyczy to Sądu Najwyższego.)

Sprawy kartelowe, zgodnie z definicją zawartą w ustawie o kartelach (*Kartelgesetz*), prowadzi Wyższy Sąd Krajowy w Wiedniu, który pełni funkcję sądu kartelowego (*Kartellgericht*) pierwszej instancji. Właściwość tego

sądu obejmuje cały kraj. Apelacje od wyroków sądu kartelowego wnoszą się w drugiej i ostatniej instancji do Sądu Najwyższego, który pełni funkcję wyższego sądu kartelowego (*Kartellobergericht*). Wyroki wydają wydziały, w których – w obu instancjach – zasiada co najmniej jeden sędzia zawodowy oraz dwóch wykwalifikowanych ławników. Jednego z nich wybiera Austriacka Federalna Izba Gospodarcza (*Wirtschaftskammer Österreich*), a drugiego – z kilkoma wyjątkami – Federalna Izba Pracowników i Pracodawców (*Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte*).

W postępowaniach nieprocesowych (*Verfahren außer Streitsachen*) sąd orzeka w niektórych sprawach z zakresu prawa prywatnego o szczególnym charakterze (przeważnie dotyczących rozliczeń, zagadnień dotyczących prawa pieczy oraz w innych sprawach, w których zazwyczaj nie występują dwie strony reprezentujące sprzeczne interesy). Tryb tych postępowań jest podobny do trybu postępowań niespornych (*freiwilligen Gerichtsbarkeit*).

W zdecydowanej większości tego rodzaju spraw w pierwszej instancji orzekają sądy rejonowe, w drugiej instancji – sądy krajowe, a w ostatniej instancji – Sąd Najwyższy. W pierwszej instancji w składzie orzekającym zasiada jeden sędzia (*Einzelrichter(in)*) lub specjalnie wykwalifikowany urzędnik sądowy (*Rechtspfleger(in)*). W drugiej i trzeciej instancji orzekają wydziały, w skład których wchodzi trzech lub pięciu sędziów zawodowych.

Procedura odwoławcza w postępowaniu nieprocesowym jest również zbliżona do procedury obowiązującej w sprawach cywilnych. Ze względu na szczególny charakter tego postępowania przewidziano jednak mniej ograniczeń w odniesieniu do środków odwoławczych. Ponadto w drugiej instancji powód ma również w ograniczonym zakresie możliwość przedstawienia nowej kwestii wykraczającej poza wnioski i twierdzenia, które przedstawił w pierwszej instancji.

W związku z dużym zróżnicowaniem spraw rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym przewidziano szereg przepisów szczególnych regulujących poszczególne przypadki.

Sądy administracyjne

W Austrii funkcjonują następujące sądy administracyjne:

- dziewięć krajowych sądów administracyjnych (*Landesverwaltungsgerichte*) – po jednym w każdym kraju związkowym;
- dwa federalne sądy administracyjne: Federalny Sąd Administracyjny (*Bundesverwaltungsgericht*) i Federalny Sąd do Spraw Finansowych (*Bundesfinanzgericht*);
- Trybunał Administracyjny (*Verwaltungsgerichtshof*).

Sądy administracyjne rozpoznają w szczególności odwołania od decyzji organów administracji i aktów administracyjnych wydanych przez te organy bez postępowania, a także skargi na bezczynność tych organów (*Säumnisbeschwerden*).

Federalny Sąd do Spraw Finansowych orzeka w postępowaniach odwoławczych dotyczących podatków i opłat publicznych (z kilkoma wyjątkami) oraz w postępowaniach karnoskarbowych, o ile sprawy te podlegają bezpośrednio właściwości federalnych organów skarbowych lub podatkowych. Federalny Sąd Administracyjny rozpoznaje przede wszystkim skargi na decyzje, które zostałyby w przeciwnym razie wydane przez władze federalne w ramach bezpośredniej administracji federalnej. W innych przypadkach administracyjne środki odwoławcze rozpoznają co do zasady krajowe sądy administracyjne.

W określonych okolicznościach można również wnieść skargę rewizyjną na orzeczenia sądów administracyjnych do Trybunału Administracyjnego. W sprawach dotyczących naruszenia przepisów konstytucji, w szczególności naruszenia praw podstawowych, można zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego.

Inne sądy szczególne

Trybunał Konstytucyjny (*Verfassungsgerichtshof*)

Trybunał Konstytucyjny jest trzecim – obok Sądu Najwyższego i Trybunału Administracyjnego – sądem najwyższej instancji (*Höchstgericht*) w Austrii. Podobnie jak w przypadku dwóch pozostałych sądów najwyższej instancji siedziba Trybunału Konstytucyjnego mieści się w Wiedniu, a jego właściwość obejmuje cały kraj.

Głównym zadaniem Trybunału Konstytucyjnego jest badanie zgodności z konstytucją. Obejmuje to również prawa podstawowe. Na wniosek trybunał bada w szczególności konstytucyjność następujących ustaw, rozporządzeń i decyzji:

- ustaw federalnych i krajowych,
- rozporządzeń wydanych przez organy administracji,
- orzeczeń sądów administracyjnych.

W stosownych przypadkach trybunał może uchylić takie akty.

W przeciwieństwie do innych sądów sędziowie Trybunału Konstytucyjnego nie są sędziami zawodowymi, lecz sędziami *honoris causa* (*Honoratiorenrichter(innen)*). Są to znamienici juryści, którzy mają za sobą wybitną karierę prawniczą na innym stanowisku. Większość sędziów Trybunału Konstytucyjnego sprawuje urząd w niepełnym wymiarze czasu pracy i może kontynuować wykonywanie swojego dotychczasowego zawodu (np. sędziego lub wykładowcy akademickiego, jednak nie urzędnika służby cywilnej, gdyż powołanie na stanowisko sędziego Trybunału Konstytucyjnego urzędnika służby cywilnej wymaga zwolnienia go z pełnienia obowiązków urzędnika). Trybunał Konstytucyjny zbiera się wyłącznie na posiedzeniach, które z reguły odbywają się cztery razy w roku.

Prawnicze bazy danych

Strona internetowa [austriackiego wymiaru sprawiedliwości](#) zawiera ogólne informacje na temat austriackiego systemu sądowego.

Czy dostęp do baz danych jest nieodpłatny?

Tak.

Powiązane strony

[Sąd którego kraju jest właściwy w danej sprawie? – Austria](#)

Ostatnia aktualizacja: 15/06/2026

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.